

เงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมต่อการพัฒนาชุมชนลำสาลี

The Condition of Direct, Indirect and Total Influence to Lam-Sali's Community Development

พิชศาล พันธุ์วัฒนา

Pitsarn Phanwattana

คณะศึกษาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

e-mail :jodd0509@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)สภาพทั่วไปของบุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาลี และ 2) อิทธิพลของปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเมืองการปกครอง และบุคคลในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนลำสาลี ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย 2 แนวทาง เชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากบุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาลี จำนวน 129 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางและสถิติพรรณนา เชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตแบบมีโครงสร้าง และการบันทึกสนทนากับบุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาลี จำนวน 14 ราย ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่าบุคคลในชุมชนเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด และปัจจัยด้านพื้นฐานเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลผลรวมต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด

คำสำคัญ: อิทธิพล การพัฒนา ชุมชนลำสาลี

Abstract

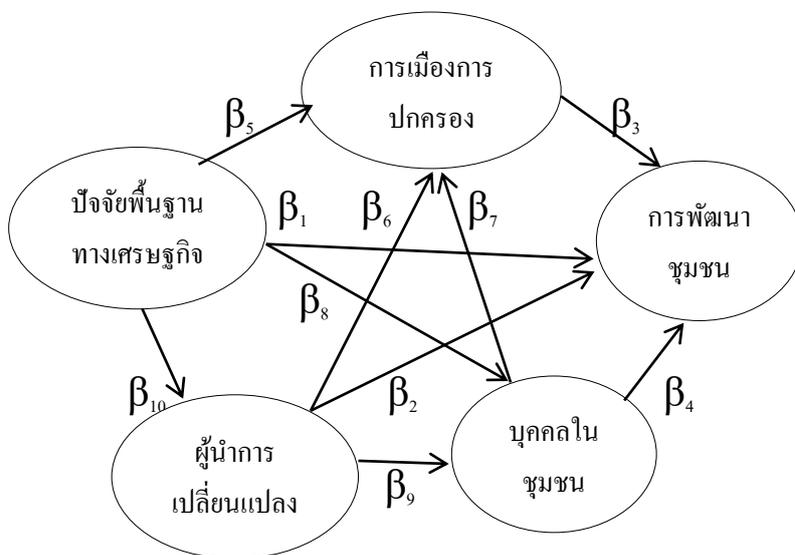
The purposes of this research were to study 1) the generality of residents in Lam-Sali community and 2) the influence of the fundamental economic factors, change leaders, politics and residents in the community. This study was conducted by applying two research methodologies. As for the quantitative approach, questionnaire was used to collect data from 129 persons. The data was analyzed, using path analysis and descriptive statistics. Concerning the qualitative approach, in-depth interview, structured observation and field notes were conducted with 14 persons. The results indicated that the residents in the community had the most direct influence and the fundamental economic factors had the most indirect and total influence to the development of Lam-Sali community.

Key words: Influence, Development, Lam-Sali community

บทนำ

ชุมชนลำสาละ เป็นหนึ่งในแปดของชุมชนในพื้นที่แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ จังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นชุมชนประเภทแออัดตั้งอยู่ที่ถนนกรุงเทพกรีฑา มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 954 ครัวเรือน มีประชากร 5,724 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 3,024 คน และเพศหญิงจำนวน 2,700 คน [1] นิยามของชุมชนเกี่ยวกับการที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อประโยชน์โดยรวม ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีผ่านการติดต่อสื่อสาร สามารถเรียนรู้ร่วมกันภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีและบรรทัดฐานเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นพวกเดียวกันในชุมชน แต่เมื่อชุมชนเริ่มมีพัฒนาการและความเจริญเกิดขึ้น จำต้องมืองค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องหลากหลายประเภท เพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้เกิดการพัฒนา [2] เช่น บังคับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือบุคคลในชุมชน เป็นต้น [3] และการที่ชุมชนลำสาละ เป็นชุมชนแออัด จึงจำต้องปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนได้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน

ผู้วิจัยในฐานะที่อาศัยใกล้ชิดกับชุมชนลำสาละ ประสงค์ศึกษา 1) สภาพทั่วไปของบุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาละ และ 2) อิทธิพลของปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเมืองการปกครอง และบุคคลในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนลำสาละโดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2560 และเสร็จสิ้นกลางเดือนมีนาคม 2561 มุ่งหวังได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงตามสภาพแห่งความจริงในปัจจุบัน สามารถนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์กับชุมชนได้ โดยการศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิดและสมมติฐานดังนี้

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้วิเคราะห์

จากรูปที่ 1 แสดงตัวแปรในงานประกอบด้วยตัวแปรตาม คือ การพัฒนาชุมชน และตัวแปรอิสระ 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเมืองการปกครอง และบุคคลในชุมชน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถเขียนเป็นสมมติฐานได้ 4 ข้อ ดังนี้

การพัฒนาชุมชน (DEVCOM) ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเมืองการปกครอง และบุคคลในชุมชน.....(1)

$$DEVCOM = f(\beta_1 \text{ECONOF} + \beta_2 \text{LEADC} + \beta_3 \text{POLITIC} + \beta_4 \text{COMMMAN})$$

การเมืองการปกครอง (POLITIC) ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และบุคคลในชุมชน.....(2)

$$POLITIC = f(\beta_5 \text{ECONOF} + \beta_6 \text{LEADC} + \beta_7 \text{COMMMAN})$$

บุคคลในชุมชน (COMMMAN) ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....(3)

$$COMMMAN = f(\beta_8 \text{ECONOF} + \beta_9 \text{LEADC})$$

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (LEADC) ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ.....(4)

$$LEADC = f(\beta_{10} \text{ECONOF})$$

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ข้อค้นพบมีลักษณะการเกื้อกูลกันของข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

เชิงคุณภาพ: เจาะจงโดยสุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) เพื่อความเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมาย คัดเลือกจากบุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาละเก็บข้อมูลไม่กำหนดจำนวนแน่นอนมีลักษณะยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามเหมาะสม [4] ยุติสัมภาษณ์เมื่อเกิดการอิ่มตัวเชิงทฤษฎี (Theoretical Saturation) [5] กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้ไม่มีประเด็นใดใหม่กว่าข้อมูลที่มีอยู่เดิมจึงยุติที่จำนวน 14 ราย

เชิงปริมาณ: ประชากรเป้าหมายมีหน่วยวิเคราะห์ (Units of Analysis) ที่มีคุณสมบัติของหน่วยในระดับบุคคลได้แก่ บุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาละจำนวน 129 ราย ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) [6]

2. การเก็บข้อมูล

เชิงคุณภาพ: ใช้ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) การสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) และบันทึกความจำ (Memos) ตั้งใจใช้หลากหลายวิธีแบบที่เรียกว่าทริแองกูเลชัน (Triangulation) เพื่อยืนยันข้อค้นพบว่ามีความถูกต้อง และตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลภายใต้ความหลากหลายวิธีการจัดเก็บโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสองข้อเป็นสำคัญ [7]

เชิงปริมาณ: ใช้การเก็บจากแบบสอบถาม (questionnaire) สร้างคำถามเป็นข้อความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อนให้ผู้ตอบเกิดข้อสงสัย แบ่งคำถามเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ใช้ศึกษาเพื่อให้เกิดความสะดวก ครอบคลุมทุกประเด็นการศึกษา ทดสอบรายการข้อคำถาม (Pretest) กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงประชากรเป้าหมายก่อนเข้าสู่สนามจริง

แบบสอบถามผ่านการวัดความเชื่อมั่นของความคงตัว (Stability Reliability) ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันกับบุคคลเป้าหมายในระยะเวลาห่างกันช่วงหนึ่งหรือที่เรียกว่าวิธีการทดสอบซ้ำ (Test – Retest Method) [8]

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพ: วิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive Analysis) ทำการให้รหัสเริ่มจากเตรียมแฟ้มข้อมูลดิบ ศึกษารายละเอียดข้อความให้เกิดความคุ้นเคยกับข้อมูลและแยกประเด็นเนื้อเรื่องเพื่อได้แบบแผนความสัมพันธ์ (Patterns of Relationships) ผ่านกระบวนการทำซ้ำ (Iterative) การหมุนวน (Cyclical) และการเปรียบเทียบในกรณีมีเชิงลบ (A Constant Comparative Negative Case) [7] เมื่อข้อมูลได้จัดเป็นกลุ่มเรียบร้อยแล้วใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ [9]

เชิงปริมาณ: ทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อกำหนดน้ำหนักปัจจัยของแต่ละรายการ [10] ยืนยันความถูกต้องตามหลักวิชาการว่าได้วัดในสิ่งที่ต้องการจากที่พิจารณาความถูกต้อง 10 ประการ ได้แก่ 1) ความถูกต้องของตัวสร้าง (Construct Validity) 2) ความถูกต้องในการสร้าง (Construction Validity) [11] 3) ความถูกต้องเนื้อหา (Content Validity) 4) ความถูกต้องด้านการบรรจบ (Convergent Validity) 5) ความถูกต้องด้านการจำแนก (Discriminant Validity) [12] 6) ความถูกต้องในมาตรฐาน (Criterion – Related Validity) 7) ความถูกต้องผิวหน้า (Face Validity) 8) ความถูกต้องพร้อมกันหรือไปกันได้ (Concurrent Validity) [13] 9) ความถูกต้องเชิงบริบท (Nomological Validity) [14] และ 10) ความถูกต้องในการแปล (Translation Validity) [15] และ วัดค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้แต่ละรายการ โดยหาค่าครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha)

หลังเสร็จสิ้นกระบวนการข้างต้นก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์สถิติระดับกลางและระดับสูงที่ต้องใช้สถิติที่จำกัดรูปแบบการกระจาย (Parametric Statistics) ต้องตรวจสอบข้อมูลว่าละเมิดข้อสมมติที่กำกับเทคนิควิธีหรือไม่ พิจารณาจากการกระจายปกติตัวแปรเดียว (Univariate Normality) การกระจายปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normality) ตัวแปรอิสระไม่สัมพันธ์กันสูง (Muticollinearity) ความเหมือนกันของการผันแปร (Homoscedasticity) และความเป็นเส้นตรง (Linearity) [4] จากนั้นจึงเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เลือกใช้สถิติพรรณนาอธิบายสภาพทั่วไปของประชากรเป้าหมายในชุมชนลำสาละ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ส่วนการวิเคราะห์อิทธิพลตัวแปรอิสระทั้ง 4 ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน (ตัวแปรตาม) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อหาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรอิสระที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนร้อยละ (Valid Percent) ด้วยสถิติพรรณนาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ที่ศึกษาสภาพทั่วไปของบุคคลที่อาศัยในชุมชนลำสาละ พบว่า ประชากรเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 67.4) อายุเฉลี่ยระหว่าง 30 – 45 ปี (ร้อยละ 37.4) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 68.6) มีบุตรธิดาจำนวน 3 คน (ร้อยละ 35.8) อาศัยในพื้นที่มากกว่า 30 ปี (ร้อยละ 46.7) ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 40.6) รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 15,001 – 25,000 บาท (ร้อยละ 43.7)

การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ที่ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ก่อนนำข้อมูลเข้าสู่การวิเคราะห์ทางสถิติต้องตรวจสอบข้อมูลก่อนว่าละเมิดข้อสมมติที่กำกับเทคนิควิธีหรือไม่ โดยตรวจสอบข้อสมมติ (Assumptions) อย่างน้อย 4 ข้อได้แก่ ความเหมือนกันของการผันแปร (Homoscedasticity) การกระจายปกติตัวแปรเดียว (Univariate Normality) ความเป็นเส้นตรง (Linearity) และตัวแปรอิสระไม่สัมพันธ์สูง (Muticollinearity) [4] ก่อนนำไปใช้วิเคราะห์สถิติระดับกลางหรือระดับสูง (ตารางที่ 1) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แปลงข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นตัวแปรพหุค่าให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) สำหรับใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง

ตารางที่ 1 ค่าความสัมพันธ์ทวิระหว่างตัวแปรและสถิติพรรณนาตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปร	DEVCOM	ECONOF	LEADC	POLITIC	COMMMAN
DEVCOM	1.00	.34	.29	.27	.51
ECONOF		1.00	.17	.44	.31
LEADC			1.00	.36	.46
POLITIC				1.00	.22
COMMMAN					1.00
Tolerance	-	.89	.77	.79	.83
VIF	-	1.41	1.29	1.37	1.33
K-S Test	.11	.09	.07	.10	.09
ค่าต่ำสุด	1	1	1	1	1
ค่าสูงสุด	5	10	10	10	10
ค่าเฉลี่ย	3.07	6.86	7.12	6.77	7.43
ค่าเบี่ยงเบนฯ	1.21	2.47	2.92	2.24	2.89
ค่าความเบ้	.37	-.14	.36	.41	.73
ค่าความโด่ง	.51	.23	1.07	.22	.69

หมายเหตุ: Kaiser – Meyer Olkin = .846, Sig. F = .000, F test = 1.783

จากตารางที่ 1 พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินกว่า .75 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาละเมิดข้อสมมติที่กำกับเทคนิควิธี เป็นสิ่งบ่งชี้เบื้องต้นว่าสามารถนำตัวแปรเหล่านี้วิเคราะห์ขั้นต่อไปได้ ตัวแปรทั้งหมดมีการกระจายปกติ พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าที่ได้จาก K-S test เมื่อทดสอบ Linearly ตรวจสอบความเป็นเส้นตรงพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการพัฒนาชุมชน (F test = 1.78 มีนัยสำคัญทางสถิติ) และค่า KMO (Kaiser – Meyer Olkin) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) อยู่เกณฑ์ปกติกล่าวคือค่า KMO มากกว่า 0 และเข้าใกล้ 1 [11] (ค่า KMO ที่ได้ = .846) จึงสรุปว่าภาพรวมตัวแปรทั้งหมดที่ใช้วิเคราะห์

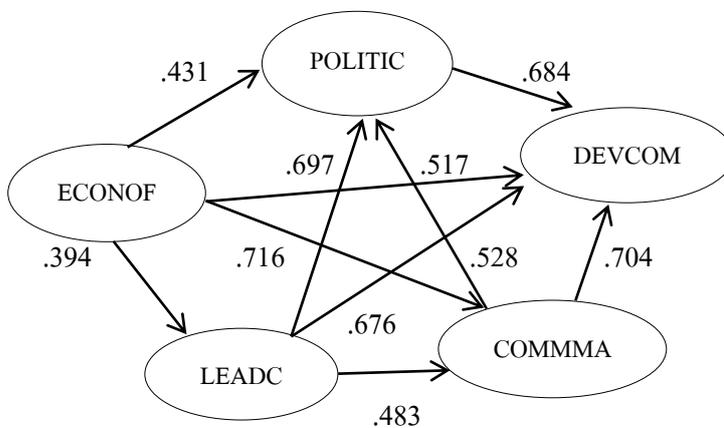
อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ไม่มีการละเมิดข้อสมมติจึงนำข้อมูลชุดนี้ใช้วิเคราะห์เส้นทางเพื่อหาอิทธิพลทางตรงทางอ้อม และผลรวมของปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเมืองการปกครอง และบุคคลในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ปรากฏสมการ โครงสร้าง และแบบจำลองการวิเคราะห์ในรูปแบบที่ 2 ดังนี้

$$DEVCOM = f(.697\text{ ECONOF}, .676\text{ LEADC}, .684\text{ POLITIC}, .704\text{ COMMMA})$$

$$POLITIC = f(.431\text{ ECONOF}, .517\text{ LEADC}, .528\text{ COMMMA})$$

$$COMMMA = f(.716\text{ ECONOF}, .483\text{ LEADC})$$

$$LEADC = f(.394\text{ ECONOF})$$

รูปที่ 2 แบบจำลองการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ (path diagram)

ตารางที่ 2 อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมของตัวแปรที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

อิทธิพลของตัวแปร	ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	ผลรวม
ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ(ECONOF)	.697	.931	1.628
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง(LEADC)	.676	.693	1.369
การเมืองการปกครอง(POLITIC)	.684	-	.684
บุคคลในชุมชน (COMMMA)	.704	.361	1.065

หมายเหตุ: (1) อิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (ECONOF) ได้จาก $(.394 \times .483 \times .704) + (.716 \times .704) + (.431 \times .684) = .931$ และผลรวมได้จาก $.697 + .931 = 1.628$

(2) อิทธิพลทางอ้อมของผู้นำการเปลี่ยนแปลง (LEADC) ได้จาก $(.483 \times .704) + (.517 \times .684) = .693$

และผลรวมได้จาก $.676 + .693 = 1.369$ และ (3) อิทธิพลทางอ้อมของบุคคลในชุมชน (COMMMA) ได้จาก $(.528 \times .684) = .361$ และผลรวมได้จาก $.704 + .361 = 1.065$

วิจารณ์ผลการวิจัย

ผลที่ได้จากตารางที่ 2 พบว่า บุคคลในชุมชนเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด (.704) รองลงมาได้แก่ลำดับได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจการเมืองการปกครอง และผู้นำการเปลี่ยนแปลงลำดับท้าย (.676) ส่วนปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด (.931) รองลงมาได้แก่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงบุคคลในชุมชน และลำดับท้ายคือการเมืองการปกครอง และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจก็เป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลรวมต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด (1.628) รองลงมาได้แก่ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงบุคคลในชุมชน และการเมืองการปกครองเป็นลำดับท้าย (.684)

เงื่อนไขที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนของชุมชนลำสาลีได้แก่บุคคลในชุมชนและปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เรื่องของบุคคลในชุมชนมีอิทธิพลสำคัญเนื่องด้วยคนเป็นทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญมากที่สุด (4M: Man) การพัฒนาชุมชนมีอาจขาดคนเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีใครไม่ทำงานร่วมกับคนไม่ว่าจะเป็นเพียงคน 2 คน หรือคนหมู่มาก เราต่างต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้ผลลัพธ์ของงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ หากคนหนึ่งเดินเร็วอีกคนหนึ่งเดินช้า นั่นหมายถึงเราอาจต้องการพัฒนา (HRD) หากคนหนึ่งตัวสูงเอื้อมถึงอีกคนหนึ่งตัวเตี้ยเอื้อมไม่ถึง เราอาจต้องการการจัดการ (HRM)” เช่นนี้การพัฒนาชุมชนต้องอาศัยกลุ่มคนในชุมชนเป็นพลังสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน

ส่วนเรื่องปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน รายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน ความเป็นอยู่ของครัวเรือน และภาระหนี้สินของครัวเรือนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนา เช่น สภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนยังไม่สู้ดีมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน เหตุจากการพัฒนาต้องเริ่มจากหน่วยทางสังคมขนาดเล็กเป็นลำดับแรกกล่าวคือ ครอบครัวหรือครัวเรือนต้องมีความเป็นอยู่ที่ดี จึงจะส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาในทางที่ดีได้ ดังนั้นจึงมีอาจปฏิเสธได้ว่าปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทั้งทางอ้อมและผลรวมต่อการพัฒนาชุมชน

จากผลวิเคราะห์ตามตารางที่ 2 ทำให้สามารถยอมรับสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ เนื่องจากเส้นทางสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละสมมติฐานเป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์เชิงบวกทั้งสิ้น แต่มีค่าที่แตกต่างกันตามระดับความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่มีค่ามากหรือน้อย

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สรุปความได้ว่าประชากรเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 30 - 45 ปี สมรสและมีบุตรธิดา 3 คน อาศัยในพื้นที่มากกว่า 30 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 15,001 - 25,000 บาท

ข้อค้นพบเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 สรุปความได้ว่า บุคคลในชุมชนเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด และปัจจัยด้านพื้นฐานเศรษฐกิจการเมืองการปกครองเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลผลรวมต่อการพัฒนาชุมชนมากที่สุด แต่ทั้งนี้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการเมืองการปกครองเป็นอีกสองเงื่อนไขที่มีอาจละเลยได้ หากประสงค์ให้ชุมชนเกิดการพัฒนาย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เนื่องจากเงื่อนไข

ทั้งสองต่างส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเช่นกัน เช่น เงื่อนไขด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการเมืองการปกครองส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน .676 และ .684 ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดีขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุขเกษม ที่มอบความรู้ด้านการวิจัย ขอขอบคุณ พล.ต.อ.พรชัย พันธุ์วัฒนา บิดาผู้ให้การสนับสนุนปัจจัยสี่ ขอขอบคุณ พล.ต.ท.ปิยะ อุทาโย และ ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.วีรพล กุลบุตร ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดที่ส่งเสริมให้ทำวิจัย ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้เวลาในการทำวิจัย ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้อมูล และขอขอบคุณวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นายเรืออากาศ ที่มอบพื้นที่ให้เผยแพร่บทความวิจัยออกสู่สาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเขตบางกะปิ, ชมชน. (24 มีนาคม 2561). [Online]. Available: <http://www.bangkok.go.th/bangkapi/page/sub/1205/ชมชน>
- [2] Dasgupta, A., & Beard, V.A., "Community driven development, collective action and elite capture in Indonesia," *Development and Change*, vol.38, no.2, pp.229-249, 2007.
- [3] Elliott, S.D. , The historical, political, social, and individual factors that have influenced the development of aging and disability resource centers and options counseling. M.S.thesis, Urban Studies, Portland State University, 2013.
- [4] สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, วิจัยวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สามลดา. 2555.
- [5] Fusch, P.I., & Ness, L.R., "Are we there yet? Data saturation in qualitative research," *The Qualitative Report*. vol.5, no.9, pp.1408-1416, 2015.
- [6] Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N. &Hoagwood, K, "Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research," *Adm Policy Ment Health*, vol.42, no.5, pp.533-544, 2015.
- [7] สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, วิจัยวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สามลดา. 2554.
- [8] Resch, J., Driscoll, A., McCaffrey, N., Brown, C., Ferrara, M.S., &Macciocchi, S., "Impact test-retest reliability: Reliably unreliable?," *Journal of Athletic Training*, vol.48, no.4, pp.506-511, 2013.
- [9] กรรณิการ์ สุขเกษม และ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, การสร้างมาตรวัดสำหรับการวิจัยที่ถูกต้องและได้มาตรฐานสากล. กรุงเทพมหานคร: สามลดา. 2558.
- [10] Peeters, M.J., Belyukova, S.A., & Martin, B.A., "Educational testing and validity of conclusions in the Scholarship," *Am J Pharm Educ*, vol.77, no.9, pp.186, 2013.
- [11] Ryu, E., "Factorial invariance in multilevel confirmatory factor analysis," *British Journal of Mathematical & Statistical Psychology*, vol.67, no.1, pp.172-194, 2013.
- [12] Rojas, S.L., &Widiger, T.A., "Convergent and discriminant validity of the five factor form. Assessment," vol.21, pp.143-157, 2013.
- [13] Hecimovich, M.D., & Hebert, J.J., Reliability and concurrent validity of an alternative method of lateral lumbar range of motion in athletes.SAJSM, vol.28, no.1, pp.23-26, 2016.
- [14] Agarwal, J., Osiyevskyy, O., & Feldman, P.M., "Corporate reputation measurement: Alternative factor structures, nomological validity and organizational outcomes," *Journal of business ethics*, vol.130, no.2, pp. 485-506, 2015.
- [15] Rogers, K.D., Pilling, M., Davies, L., Belk, R., Green, C.N. & Young, A., "Translation, validity and reliability of the British sign language (BSL)," *Qual Life Res*, vol.25, pp.1825-1834, 2016.